

نگاهی به تاریخچه نیروهای شرکتی دولت؛

«دینفعان» نمی گذارند «مردم» منتفع شوند

در گفت‌وگو با ایلام مطرح شد:
کارفرمایان برای افزایش دستمزدها همراهِ شوند

یک فعال کارگری در استان آذربایجان شرقی، توجه به مشکلات تولید و رفع و کود واحدهای صنعتی در بودجه سال ۹۸ را راهکاری اساسی برای افزایش دستمزد کارگران عنوان کرد.

حبیب صادق زاده تبریزی (دبیر کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان آذربایجان شرقی) در گفتگو با ایلام، با ابراز تأسف از تشکیل نشدن به موقع جلسات شورایی کار برای رفع عقب افتادگی مزد و ترمیم مزد سالجاری اظهار داشت: در حالی که پایان سال نزدیک می‌شود که کارگران و حداقل بگیران سال سختی را سپری نمودند و ما انتظار داشتیم با تشکیل به موقع شورای عالی کار نسبت به عقب افتادگی مزد و ترمیم دستمزد تصمیم اساسی صورت می‌گرفت اما همانطور که پیش‌بینی می‌شد خواسته‌های جامعه کارگری تا بدین لحظه از سال در جهت ترمیم قدرت خرید کارگران نادیده گرفته شده و رسیدگی به دستمزد کارگران را منوط به سالی یکبار عنوان کردند. وی گفت: در اظهارات و تأکیدات مسئولان در تیرهای خبری و همایش‌ها بارها دیده و خوانده شده که دستمزد فعلی کارگران در این شرایط کفاف زندگی روزمره‌شان را نمی‌دهد و دریافتی کمتر از سه میلیون تومان زیر خط فقر است ولی مناسفانه عملاً حرکت مثبتی در راستای حمایت و جبران عقب‌افتادگی دستمزد و جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی که ناشی از فقر و نیز شرمندگی در بین خانواده‌های حداقل بگیر، ندیده‌ایم. حبیب صادق زاده تبریزی با اشاره به سوابق تصمیم‌گیری‌های پایان سال تعیین دستمزد گفت: در سالهای گذشته هنگام تصمیم‌گیری در تعیین دستمزد کارگران تجربه نشان داده گروه کارفرمایان با طرح مشکلات تولید و رکود واحدهای صنعتی که به نوعی غیر قابل انکار است همیشه مانع افزایش واقعی دستمزد کارگران شده‌اند در حالیکه ما جامعه کارگری اعتقاد داریم نیایستی مشکلات کارفرمایان به ترمیم معیشت کارگران گره زده شود. در این میان نقش دولت را هم در سنوات گذشته در ایجاد تعامل بین گروه‌های کارگری و کارفرمایان دیده‌ایم در حالیکه بایستی دولت به وظایف اصلی خود طبق اصل ۲۸ و ۲۹ قانون اساسی عمل نماید و به فکر تأمین معیشت کارگران در حوزه مسکن، اقلام غذایی و بهداشت و درمان باشد.

نسرین هزاره مقدم

اگر امروز یک بررسی دقیق میدانی از کارکرد پیمانکاران در وزارتخانه‌های دولتی توسط کارشناسان مستقل و آگاه انجام شود، مشخص خواهد شد که جدا از مصائبی که در این سال‌ها نصیب نیروی کار شرکتی یا پیمانکاری شده، فربه شدن پیمانکاران چقدر به بیت‌المال ملت ضرر زده است! البته بسیار بعید به نظر می‌رسد که این بار هم اجازه دهند طرح حذف پیمانکاران به سرانجام برسد؛ این بار هم «دینفعان» نخواهند گذاشت که «مردم» منتفع شوند!

روزگاری کارمند دولت بودن، نوعی موهبت محسوب می‌شد؛ در تعریف فردی که توانسته به‌استخدام بخش دولتی دربیاید، می‌گفتند طرف «داره جاتی» است، پس نانش در روغن است!

اما حالا ورق به کلی برگشته؛ پای پیمانکاران، این دلالتان نیروی انسانی به دولت، بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین بخش اقتصاد نیز باز شده و همه خدماتی که روزگاری ماهیتاً بر عهده دولت بود به پیمانکاران نیروی انسانی، یا همان بخش خصوصی غیرمولد، واگذار شده است؛ دولت که تنها هدفش کوچک‌سازی یا چابک‌سازی است و سالهاست در صدد واگذاری بخش‌های گسترده خود به بخش خصوصی ست، به همه بخش‌ها، حتی به درمان و آموزش نیز نگاه بنگاهی دارد؛ کالایی‌سازی وظایف حاکمیتی دولت، هم مردم را از ابتدایی‌ترین حقوق خود محروم کرده و هم کارمندان دولت را به بی‌حقوق‌ترین طبقه‌ی نیروی کار بخش خصوصی بدل نموده است.

پیمانکاران به تنها هدفی که می‌اندیشند، کاهش هزینه‌هاست و در این راستا، کاستن از حقوق

و مزایای نیروی کار، اولین اقدامی ست که صورت می‌دهند. در ارتباط با شیوه‌های متداول و رایج خصوصی‌سازی آموزش بسیار گفته‌اند و نوشته‌اند؛ نه تنها بخش بزرگی از مدارس را به بخش خصوصی واگذار کرده‌اند، بلکه از شیوه‌های کجدار و مریز دیگر برای خصوصی‌سازی، مانند خرید خدمات آموزشی از شرکت‌های خصوصی استفاده کرده‌اند؛ اما این روزها پیمانکاران و واسطه‌های سودجو علاوه بر آموزش، تقریباً همه بخش‌ها و زیرمجموعه‌های دولت را فتح کرده‌اند؛ از جمله بهداشت و درمان را.

کاردهای اجباری همراهِ با کاهش فاحش دستمزد!

در ادامه خصوصی‌سازی بهداشت و درمان؛ وزارت بهداشت، کارکنان شبکه‌های بهداشت را به پیمانکاران خصوصی سپرد. یکی از این پیمانکاران، شبکه بهداشت شهر ری و حومه را در چنگ خود گرفته و بیش از دویست نفر از کارکنان شبکه بهداشت محیط، بهداشت تغذیه و روانشناس از مهر ۹۷ بالاچار طرف قرارداد این شرکت شده‌اند؛ بنا به گزارش یک منبع آگاه، این کارکنان شرکتی (شرکتی یعنی طرف قرارداد با پیمانکار بخش خصوصی) که تا پایان شهریور ۹۷ ماهانه دو میلیون و چهارصد هزار تومان حقوق می‌گرفتند، از مهر ۹۷ یک میلیون و پانصد هزار تومان (آن هم با تاخیر) حقوق گرفته‌اند!

کارکنان شبکه بهداشت شهر ری، از افول وضعیت شغلی خود به شدت انتقاد دارند و می‌گویند: قراردادهایی که پیمانکار تنظیم می‌کند، به حدی یکجانبه است که حتی حداقلی‌ترین مزایای قانون کار را هم شامل نمی‌شود؛ ما پایه حقوقی مان، یک میلیون و دویست

هزار تومان است و از مزایای مزدی برخوردار نیستیم.

الان درسته

قبلا داشتین زیاد می گرفتین! طی چند روز گذشته، شرکت پیمانکار به کارکنان شرکتی اعلام کرده برای امضای قرارداد جدید - که مورد انتقاد اکثریت کارکنان است - مراجعه کنند. در نهایت، علیرغم مقاومت تعدادی از کارکنان، سرانجام شرکت پیمانکار موفق شد تک تک کارکنان را به امضای این قرارداد جدید وادارد. حال با گذشت چند ماه از ورود پیمانکار به شبکه بهداشت شهری، تبعیض میان کارکنان ستادی (آنهایی که طرف قرارداد با خود وزارت بهداشت هستند) و کارکنان پیمانکاری شدت گرفته است.

این کارکنان می‌گویند: وقتی به مقامات و مسئولان مراجعه می‌کنیم، یک جواب اندوه‌بار می‌شنویم: «تازه الان داریم حق تون رو می‌گیریم. بلاداشتین زیاد می گرفتین!»

تعدادی از کارکنان شرکتی که حقوق‌شان نصف شده، به وزارت بهداشت مراجعه کرده‌اند و مطلع شده‌اند که برای هر کارکنی شرکتی، مبلغی بیش از سه میلیون تومان به عنوان حقوق ماهانه گزارش می‌شود! حال برای کارکنان شبکه بهداشت شهری که خصوصی‌سازی شده و طرف قرارداد با پیمانکار بخش خصوصی شده‌اند: حقوق گزارش شده در سیستم اداری وزارت بهداشت، بیش از سه میلیون و تومان است؛ حقوق دریافتی اینها تا پایان شهریور ۱۳۹۷، دو میلیون و چهارصد هزار تومان بوده و حقوق دریافتی از مهر ۱۳۹۷، فقط یک میلیون و پانصد هزار تومان است؛ این وسط با یک حساب سرانگشتی ساده، می‌توان به سود کلانی که نصیب

کارکنان شبکه بهداشت شهری، از افول وضعیت شغلی خود به شدت انتقاد دارند و می‌گویند: قرار دادهایی که پیمانکار تنظیم می‌کند، به حدی یکجانبه است که حتی حداقلی‌ترین مزایای قانون کار را هم شامل نمی‌شود؛ ما پایه حقوقی مان، یک میلیون و دویست هزار تومان است و از مزایای مزدی برخوردار نیستیم

پیمانکار یا همان واسطه می‌شود، پی‌بردا. علیرضا حیدری (فعال کارگری و کارشناس روابط کار) در این رابطه می‌گوید: گرچه واگذاری بخش‌های دولتی به پیمانکاران با هدف «کوچک‌سازی بدنه دولت و کاهش هزینه‌های دولت» صورت گرفت، اما در عمل این هدف محقق نشد؛ اگر بررسی دقیق انجام شود، مشخص خواهد شد که نه تنها هزینه‌های دولت با ورود پیمانکاران کاهش نیافته بلکه افزایش چشمگیری نیز داشته است؛ پیمانکاران هرگز نتوانسته‌اند از میزان هزینه‌های بخش دولتی بکاهند، آنها فقط با بهره‌گیری از تفاوت میان میزان حق پیمان و دستمزد ناچیزی که به نیروی کار می‌پردازند، سود کلانی به دست آورده‌اند و نیروی کار را استثمار کرده‌اند.

حیدری ادامه می‌دهد: در اینجا هم مثل خصوصی‌سازی بنگاه‌ها که اهداف مترقی بسیاری مثل افزایش بهره‌وری و رونق تولید، دستاویز واگذاری‌ها قرار گرفت ولی در عمل هیچ یک از این اهداف محقق نشد، اهدافی مانند کاهش هزینه‌ها را مطرح کردند ولی به این اهداف هرگز نرسیدند.

پیمانکاران هیچ سودی برای دولت و ملت ندارند!

وی در رابطه با تاریخچه ورود پیمانکاران به بخش دولتی می‌گوید: داستان پیمانکاران، یک داستان قدیمی ست و شروع آن نیز از بخش‌های اجرایی دولت بود؛ دولت چون نمی‌خواست نیرو جذب کند و امساک قانونی برای جذب نیروی جدید نداشت، پیمانکاران را با قراردادهای متنوع بسیاری مثل حجمی یا تأمین نیروی انسانی به میدان آوردند و عملاً رابطه کاری خود را با کارکنان خود منقطع کرد. دولت همواره یک استراتژی را در بوق و کرنا کرده: کوچک‌سازی خانواده دولت!

اما در عمل چه اتفاقی افتاد؛ حیدری در این رابطه می‌گوید: فقط مصیبت؛ ورود پیمانکاران برای کارکنان، یک مصیبت تمام عیار بود؛ این پیمانکاران جدیدالورود که هیچ کار خاصی انجام نمی‌دهند و فقط بابت «واسطه‌کاری» مبالغ هنگفتی می‌گیرند، بودجه‌های دولت را بلعیدند و نیروی کار را بی‌حقوق کردند؛ اگر ارزشی دقیق انجام شود مشخص می‌شود که این پیمانکاران هیچ کار مفیدی انجام نمی‌دهند؛ نه تخصص خاصی دارند، نه سرمایه و ماشین‌آلات به همراه خود می‌آورند، نه بهره‌وری خدمات دولت را بالا می‌برند و نه حتی هزینه‌ها را کاهش می‌دهند؛ مجموعه دولت به عنوان رکن اساسی حاکمیت، هرگز از ورود پیمانکاران منتفع نشده، پول بیشتری خرج کرده اما بهره‌وری، به علت نارضایتی نیروی کار، به شدت پایین تر آمده؛ فقط در این بین، با استفاده از روابط خاصی که داشته‌اند، فربه شده‌اند. دستگاه‌های نظارتی مثل مجلس باید بررسی کنند که این پیمانکاران دولت که پول کلانی نصیبشان می‌شود، چه کار خاصی انجام می‌دهند؟ چه فایده‌ای برای دولت و ملت دارند؟! مناسبات حامی پروانه در بوروکراسی دولت، گروهی را از رانت «به پیمان سپاری» بهره‌مند ساخته و این گروه خاص، با استفاده از این مناسبات، به ثروتمندان نوظهور هیچ‌کاره بدل شده‌اند. در حقیقت بهره‌برداری مادی از امکانات موجود شرکت‌های دولتی، قشری از کارفرمایان غیرمولد به وجود آورده که بدترین رفتار ممکن را با نیروی کار دارند؛ رفتاری که در سطوح مختلف بخش خصوصی مولد، نظیرش یافت نمی‌شود!

حیدری تأکید می‌کند: پیمانکاران دولت، کار را می‌گیرند ولی از امکانات خود دستگاه‌های اجرایی استفاده نمی‌کنند؛ حتی از نیروی انسانی قبلاً شاغل در همان دستگاه‌ها استفاده می‌کنند؛ در واقع هزینه‌ای که برای انجام کار متقبل

داستان پیمانکاران، یک داستان قدیمی است و شروع آن نیز از بخش‌های اجرایی دولت بود؛ دولت چون نمی‌خواست نیرو جذب کند و امکانات قانونی برای جذب نیروی جدید نداشت، پیمانکاران را با قراردادهای متنوع بسیاری مثل حجمی یا تأمین نیروی انسانی به میدان آوردند و عملاً رابطه کاری خود را با کارکنان خود منقطع کرد

می‌شوند، نزدیک به صفر است. اینها از طریق استثمار نیروی انسانی و استتکاف از پرداخت حداقل‌های قانونی به نیروی کار، ارزش افزوده‌ای برای خود به وجود می‌آورند که در هیچ بخش اقتصادی نظیر ندارد؛ سودآوری بالای پیمانکاری در دولت، اعجاب‌انگیز است و اگر در عمق ماجرا دقیق شویم، به روابطی میان پیمان‌دهندگان و پیمان‌گیرندگان برمی‌خوریم که تنها دلیل استمرار این دور باطل است. اصرار برای ادامه پیمانکاری در دولت به این دلیل است که در خود بدنه دولت، خیلی‌ها از واگذاری‌ها منتفع می‌شوند.

ولی آیا می‌توان امیدوار بود که روزی پای پیمانکاران از دولت بریده شود؟ بیست و هفتم آذر ماه سال جاری، سخنگوی کمیسیون اجتماعی مجلس، از بررسی پیشنهاد حذف قراردادهای پیمانی در دستگاه‌های دولتی در نشست کمیسیون متبوعش خبر داد. جلیل مختار گفت: پیشنهاد حذف پیمانکاران از دستگاه‌های دولتی از موضوعاتی بود که در نشست کمیسیون اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت و طی طرحی پیشنهاد شده که این واسطه حذف شود و قراردادهای دولتی منعقد شود و این طرح در گذشته هم اجرا شده بود. این نماینده مردم در مجلس دهم، تصریح کرد: با توجه به اینکه این طرح همزمان با اصلاح قانون مدیریت خدمات کشوری پیشنهاد شده است، قرار شد در کمیسیون ویژه بررسی این قانون بررسی شود تا بتوان به یک جمع‌بندی رسید.

اما این طرح که پیش از این نیز بارها مطرح شده ولی به نتیجه نرسیده، چقدر احتمال دارد که این بار به سرمنزل مقصود برسد؟ حیدری می‌گوید: «دینفعان» اجازه نمی‌دهند که حذف پیمانکاران از بدنه دولت، اجرایی شود؛ همان ارتباط عجیب و غریب مدیران برخی دستگاه‌های اجرایی با پیمانکاران، مانع اصلی ست!

داده و سایر کارگران از اجرای این قانون آن بی‌بهره مانده‌اند.

آنها تأکید کردند: اجرای ناقص این طرح فقط دستمزد تعداد کمی از کارگران را تغییر

کارگران بخش صنعت هفت تپه دست از کار کشیده‌اند

بیشتر نگرانی ما از این است که در آستانه سال جدید چگونه کارفرما می‌خواهد مطالبات جاری و معوقه کارگران را به همراه عیدی و سنوات پایان سال پرداخت کند. از طرف دیگر کار در بخش‌های کشاورزی هنوز آغاز نشده است. کارگران معترض هفت تپه درباره سایر مشکلات صنفی خود گفتند: غیر از تأخیری که در پرداخت معوقات مزدی ما وجود دارد، بخش دیگری از مشکلاتمان اجرای ناقص طرح طبقه‌بندی مشاغل در این مجتمع است.

روزه، همه کارگران خواستار محقق شدن آن بودند. این کارگران شرایط معیشتی خود را ناگوار توصیف کرده و گفتند: با توجه به وضعیت بحرانی اقتصادی کشور که در نتیجه آن قیمت کالاهای اساسی و مصرفی بسیار افزایش پیدا کرده، توان تأمین مایحتاج معیشتی خانواده‌های خود را از دست داده‌ایم. کارگران هفت تپه همچنین گفتند: تاخیرهایی که در پرداخت مطالبات مزدی ما ایجاد شده به هیچ وجه با کار سخت و دشواری که انجام می‌دهیم، همخوانی ندارد.

در پی محقق نشدن مطالبات کارگران معترض هفت تپه، از روز چهارشنبه تمامی کارگران بخش صنعتی این مجتمع در محل کار خودشان حاضر شده اما دست از کار کشیده‌اند. به گزارش خبرنگار ایلام، کارگران مجتمع نیشکر هفت تپه گفتند که از روز چهارشنبه (۱۹ دی ماه) عاثر غم آنکه در محل کار خود حاضر شده‌اند اما دست از کار کشیده و به این روش خواستار دریافت ۲ ماه مطالبات مزدی و مشخص شدن سایر مطالباتی هستند که در اعتراضات ۴۰

گزارش